

## OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Mgr. Tereza Žůrková
Téma práce:	Ochrana pověsti právnické osoby se zaměřením na odčinění nemajetkové újmy
Rozsah práce:	106 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	podle IS, práce datována 11. 11. 2024

### 1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma ochrany pověsti právnické osoby není rozhodně nové, nicméně lze ho pokládat za aktuální, a to mj. právě v souvislosti s otázkou odčinění nemajetkové újmy způsobené zásahem do pověsti vzhledem k nedávné judikatuře a i v současnosti probíhajícím řízením u Ústavního soudu, které se jí týká. Autorka zvolené téma zpracovává poměrně komplexně (v mezích přiměřených rozsahu rigorózní práce), přičemž nabízí i vlastní argumentaci k některým problematickým aspektům. Její práci lze proto považovat v potřebné míře za přínosnou pro odbornou diskusi.

### 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma je poměrně náročné na teoretické znalosti, zejména s ohledem na mnohostrannost a mnohovrstevnost problematiky, v níž se propojují úvahy týkající se samotné povahy právnické osoby ve srovnání s osobou fyzickou, existence její osobnosti a jejích osobních, potažmo osobnostních, práv, včetně ochrany pověsti. Bylo též zapotřebí učinit poměrně důkladnou rešerši relevantní judikatury, což autorka provedla. Vzhledem k pojetí práce, která není sociologická, nevyžadovala sběr empirických poznatků, náročnost v tomto směru tedy byla nízká. Co se týče metodiky, práce je přiměřeně dogmatická, analytická i syntetická; komparativní metoda je využita v poměrně omezeném rozsahu ve vztahu k akcentovanému podtématu, pro celkové vyznění práce je tedy spíše nevýznamná.

### 3. Formální a systematické členění práce

Práce má mimo úvod a závěr pět hlavních kapitol, které postupně rozvíjejí zpracovávané téma od nejobecnějšího základu. První část je věnována obecnějším úvahám o osobnosti právnické osoby a právech s ní spojených. Druhá se zabývá pověstí coby jedním z aspektů či dílčích statků v rámci osobnosti právnické osoby, včetně zmínky o rovině osobní i majetkové. Třetí a čtvrtá kapitola jsou věnovány odpovědnosti za zásah do pověsti a ochraně pověsti v rovině veřejného či soukromého práva. Pátá část pak představuje právě akcent na v české judikatuře aktuální problematiku odčinění nemajetkové újmy způsobené na tomto statku právnické osobě. Systematické členění práce pokládám za vhodné, přehledné a logické.

### 4. Vyjádření k práci

Práce je sepsána velmi solidně, přes některé dílčí výhrady k ní je zdařilá a prokazuje dobrou orientaci autorky v dané problematice. Práce v podstatě až na úzkou výjimku neopouští teritorium českého právního prostředí a judikatury (s určitým přesahem mj. v rámci judikatury Evropského soudu pro lidská práva), nicméně pohybuje se na něm dobře a bez zásadních rozporů. Určitou nevýhodou důrazu na zmíněnou problematiku odčinění nemajetkové újmy je, že lze očekávat v brzké budoucnosti, že do ní promluví Ústavní soud, čím se ovšem některé závěry práce mohou ukázat jako překonané. Nicméně to je riziko každé práce, která se věnuje tématu, jež je živě diskutováno.

Práci je třeba celkově hodnotit kladně též z pohledu stylu psaní, který je čtivý, kultivovaný a srozumitelný, jakož i s ohledem na to, že se autorka vždy snaží své názory opřít o nějaké konkrétní argumenty.

Jelikož každá akademická práce má potenciál být podkladem pro odbornou diskusi, je třeba zmínit některé pasáže, v nichž se objevují dílčí nepřesnosti či se mi text nejeví jako zcela argumentačně přesvědčivý.

Na str. 4 autorka uvádí, že občanský zákoník přiznává určitá práva a povinnosti i útvarům, které nejsou osobami v právním smyslu, a zmiňuje např. svěřenský fond, kterému náleží vlastnické právo, nebo živé zvíře. Mám za to, že platné právo stojí u svěřenského fondu formálně na poněkud odlišném principu (fond není vlastníkem), stejně tak lze těžko tvrdit, že by zákon přiznával nějaká práva zvířatům (v tom smyslu, že by je mohla vykonávat či je někdo vykonával v jejich zastoupení).

Nejsem přesvědčen konstrukcí na str. 17-18, podle níž částečná subjektivita právnické osoby před jejím vznikem vyplývá z toho, že zákonodárce pro účinky převzetí práv a povinností vzniklou osobou používá nevyvratitelnou domněnku, a ne fikci. Je otázkou, zda lze pouze na základě jazykové formulace § 127 o. z. vyvozovat takovéto důsledky a zejména na tomto poměrně formálním argumentu budovat závěr, že je nevzniklá osoba i částečným nositelem práv osobnosti povahy. Za nepřesný v této souvislosti pokládám i argument trestní a správní odpovědnosti na str. 19, neboť právnické osoby nejsou v době před vznikem trestně odpovědné – pouze se jim, až vzniknou, mohou přičíst jednání v této době učiněná, což není totéž.

Na str. 39 autorka uvádí, že vzhledem k tomu, že majetkem je jakákoli majetková hodnota a pověst právnické osoby je majetkovou hodnotou, pověst právnické osoby je proto majetkem ve smyslu čl. 11 odst. 1 Listiny i § 495 o. z., a ochrana pověsti proto spadá pod ochranu vlastnického práva dle Listiny. Autorka totiž zároveň připouští, že pověst není věcí, kterou by bylo možno vlastnit. Pak ovšem není dána logická implikace, kterou autorka naznačuje, tedy že z povahy pověsti coby majetkové hodnoty vyplývá ochrana prostřednictvím vlastnického práva.

Z textu na str. 63 se zdá vyplývat určité smíšení či zaměnění odmítnutí a zamítnutí žaloby. V civilním sporném řízení platí, že žaloba se pro neurčitost odmítá, ne zamítá. Neurčitost a přílišná šíře (a tedy v důsledku částečná neopodstatněnost) nároku jsou dvě různé kategorie.

Nepřesvědčuje mě argumentace na str. 68, kde autorka oporu pro vymezení civilní pravomoci soudů (ve vztahu k nárokům při újmě na pověsti způsobené orgánem veřejné moci) vyvozuje z toho, že v § 9 odst. 2 písm. i) o. s. ř. je stanoveno, že ve věcech ochrany názvu a pověsti právnické osoby rozhodují krajské soudy jako soudy prvního stupně. Zmíněné pravidlo o věcné příslušnosti se uplatní nepochybně tam, kde je dána civilní pravomoc soudu (tedy typicky spor o nárok ze zásahu do pověsti mezi subjekty soukromého práva), ale dovozovat jen z toho, že řešení takového nároku patří do civilní pravomoci i v případě, že zasáhl orgán veřejné moci, pokládám za pochybné.

## 5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorka si za cíl dala představit relativně komplexně (v podstatě s vynecháním náhrady škody) pojetí ochrany pověsti právnické osoby; tento záměr lze pokládat za splněný.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Nemám žádné poznatky, že by práce nebyla zpracována samostatně nebo že by se v ní autorka dopouštěla plagiátorství.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je vhodná a vyhovující.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka čerpá dominantně z domácí literatury, cizojazyčné zdroje využívá v malé míře; vzhledem

	k pojetí práce to nepovažuji za nedostatek. Citace jsou prováděny standardním způsobem.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza je přiměřená, autorka se poctivě snaží s jednotlivými problematickými aspekty argumentačně vypořádat.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Po stránce grafické a formální úpravy nemám námitek.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a gramatická úroveň je velmi dobrá, práce je napsána srozumitelně, po stylistické stránce nemám výhrad.

## 6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Na vícero místech se v práci zmiňuje, zda se chrání „dobrá pověst“, či jen „pověst“. Na str. 55 se pak objevuje teze: *„Občanský zákoník chrání právnickou osobu proti zásahům do pověsti bez dalšího, aniž by vylučoval ochranu špatné pověsti. ... Soudy se již nadále nemusejí existencí dobré pověsti zabývat a neměly by odmítnout poskytnout právní ochranu ani špatné pověsti.“* Navrhuji toto při obhajobě více rozvinout a vysvětlit, jak by právní ochrana špatné pověsti měla vypadat, či jak by k ní měly soudy přistupovat.

<b>Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě</b>	Práci doporučuji k obhajobě.
---	------------------------------

V Praze dne 22. listopadu 2024

Tomáš Holčapek